

Kulisa

Časopis za kazalište, kino,
variete, društvo i šport . . .

IZ OTMJENOG DRUŠTVA

NOVA PREDSEDNICA GOSPOJINSKOG ODBORA »PREHRANE« GĐJA ZORA MARIĆ, ROĐ. ALEXANDER.

God. IV. Broj 5.
10. Februara 1930.

UREDNIŠTVO:
ZAGREB, MAROVSKA 28., II.
TELEFON 6646.

UPRAVA:
PRAŠKA UL. 6. (STROSSMAJEROVA).
TELEFON 3092.

IZLAZI 3 PUTA MJESEČNO.

POJEDINI BROJ DIN 5.—
GODIŠNJA PRETPLATA DIN 160.—

PRETPLATA ZA DRŽAVE INOZEMSTVA NA
ČETVRT GODINE:

Čehoslovačka	45 čekosl. kruna
Amerika	1.50 dolara
Austrija	9 šilinga
Francuska	40 franaka
Engleska	6 šilinga
Italija	25 lira
Njemačka	6 maraka
Rumunjska	2.50 leja

DOPISNICI:

BEOGRAD: Filijala 'Jugoslovenske štampe d. d.,
Kralja Milana ulica 57.

SARAJEVO: Hizfi Bjelovac, Brankova ulica 38. I.
Telefon 7-20.

MARIBOR: Jojo Golec.

SKOPLJE: Svet. P. Doroški, Zaječarska 80.
Tel. 188.

SPLIT: Medjunarodni novinski zavod.

BROD n/SAVI: Nikola Ljubić, Starčevićeva 3.

Koncem srednjeg vijeka

bila je protiv boli poznata upotreba
"spužve". Ovu su kuhali u sokovima
biljaka, koje su držali u tajni, i prive-
zali ju pod nos i usta.

Danas: protiv boli

VERAMON

Treba li glumac da osjeća ono što glumi?

Kad se govori o glumačkoj umjetnosti, ni u kojem pitanju valjda nema toliko kontradiktornih mišljenja, kao baš u tome, ima li glumac tek da glumi osjeća, ili da te osjeća odista i proživljava.

Hermann Bahr, govoreći o tom pitanju, iznosi neke primjere iz života glumaca, koji imaju da potvrde njegovo mišljenje.

Pozornica ne pita za to, ima li glumac osjećaja, već ima li izražajne sposobnosti i snage, da te osjeća istinski donese. Znamo iz života, da često baš onaj, tko najjače i najčišće osjeća, nema mogućnosti, da tome daje izražaja. Ipak nije ni to najfatalnije, jer teže od toga još snosit ćemo saznanje, da često baš oni ljudi, u kojih nema plemenitih osjećaja, znadu da ih iznose savršenom vjernošću. I to je jedna od onih vječitih »nepravdnosti«, kojih je naš život pun i koje će nam ostati nerazriješivom zagonetkom.

Znameniti Coquelin volio je slavodobitno da citira paradoksnu izjavu Diderot-ovu: »Pour emouvoir il ne faut pas être ému« (Tko hoće da uzbuđuje, ne smije sam da bude uzbuđen). On je sam svojom umjetnošću potvrdio ispravnost ovih riječi.

Jednom sam prisustvovao gostovanju neke znamenite tragedkinje. Nakon dovršene »velike scene« sjedio sam na svom mjestu kao poništen, tako me potresla sila ove gigantske umjetnosti. U tom času pristupi k meni agent velike ove zvijezde i stade da mi se tuži. I on je bio kao pijan, poslije velike scene potrčao k njoj, da poljubi divnu ruku divne umjetnice, kad ga ona dočeka ovako: »Vi lopove! Kako se usudjuje-

te, da mi zaračunate tek 18 loža, kad sam ja baš sada sama prebrojala 20 punih loža?

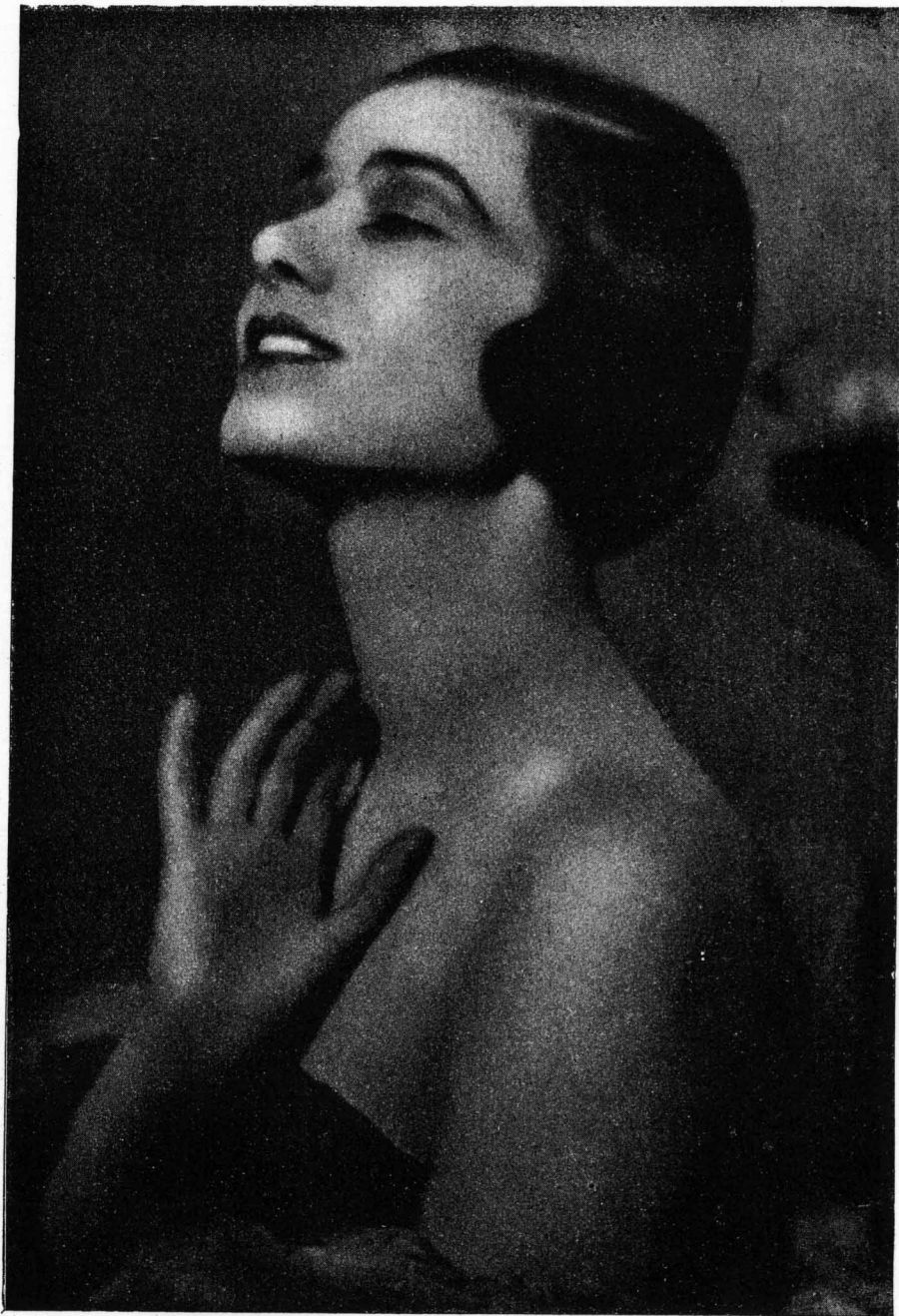
Trebalo bi vas prijaviti kao lopova!« Njena silna bol za izgubljenim ljubavnikom nije joj dakle nimalo smetala, da suznim očima broji lože, da misli na posao.

Dawison, u želji, da svoje učenike dovede do ove savršene mehanike izražaja radio je ovako: dao je pojedinim učenicima, da kod njega noće, pa kad je dotični najbolje spavao, probudi ga Dawison revolverskim hicem i, dobacivši mu upadnicu za koju scenu, očekivaše, da preplašeni pospanac smjesta upadne punim patosom. Jao si ga onome, koji nije reagirao kako treba!

Ne samo, da su pravi osjećaji u odlučnim scenskim momentima nepotrebni, već — kako nas mnogi glumci uvjeravaju — uravo su pogubni.

MISS MAĐARSKA 1930.
Papst Maria

CLOTILDE SAKHAROFF GTMJENA I DRAŽESNA PLESAČICA
supruga Aleksandra Sanarova nastupa u Narodnom kazalištu u Zagrebu polovicom
februara 1930.

Jedan mi je glumac pričao ovo. Kao mladi početnik dobio je prvi angažman u jednom malom gradu, gdje nikako i nikako nije mogao da dodje do uspjeha. Napokon uspjelo mu jednom malom epizodnom ulogom da zagrije publiku. Glumio je mladog čovjeka, kome je umrla majka i došavši upravo s pogreba, daje oduška svojoj velikoj tuzi. Pošto dotični glumac ništa slična još nije proživio, pomogla mu je fantazija, da donese toliko čist i nepatvoren izražaj velike boli, te ga je publika na otvorenoj sceni aklamirala. Ali više od svega bila je za njega pohvala starog nekog glumca, u toj sceni njegovog partnera, koji je inače bio uvjeren, da u mladoj generaciji uopće nema više pozorišnih umjetnika. Kako se taj komad publici i kritici veoma svidio, stajao je neprekidno na repertoaru. U tom dobije mladi taj glumac vijest o nenadanoj smrti svoje majke. Dobio je tek dva dana dopusta i, vrativši se sa pogreba svoje majke, morao je ravno na pozornicu, da odglumi svoju scenu. Započevši mehanički svoj govor, odjednom se sjeti, da sad ima sebe da prikazuje i svoju vlastitu bol. Ta upravo dolazi sa majčinog groba, sav je još pod dojmom potresnih i teških časova — nikad nije još tako »iskreno« glumio, kao onda. Tako je sam bio uzbuđen, da nakon dovršene scene nije ni primijetio, kako je aplauz publike bio znatno slabiji, nego obično. Ali ga iza zastora pograbi njegov stari partner, koji nije ništa znao o smrti njegove majke, i reče strogo: »Dakle onaj pišljivi mali uspjeh već ti je zavrtio mozgom, već misliš, da smiješ kako god da otkrešeš svoj tekst, bez elana, bez osjećaja — pfuj, stid te bilo!«

Coquelin je znao da priča jedan veseli događaj sličnog značenja. U neko selo došao je putujući artist, koji je umio izvršno da imitira životinjske glasove. Bio je savršen kokot, guska, pas, osobito pak je uspio kao prase. On sam obeća nagradu onome, tko će da ga natkrili u roktanju. Odišta najavi se za okladu stari neki prevejani seljak. — kladiše se o dukat. Koc-kom bude odlučeno, da ima da započne imitator. Roktao je tako divno, da su prijatelji staroga seljaka još u posljednji čas htjeli da ga odvrte od oklade. Ali se lukavac ne da. No tek što je započeo da rokče, pozdravi ga ruglo i smijeh: »Ta prestani glupane, nitko i ne vjeruje u to tvoje rok-tanje!« Na to se razljuti seljak i dokaže, koliko je nepravedna ova porazna kritika, on izvuče ispod kaputa živo prašće. Htio je naime da nadmudri umjetnika, te je bio udesio tako, da je tek na oko otvarao usta, dok je potajno štipao prase, koje je onda roktalo. Ali ovo rok-tanje nije bilo ni izdaleka onako »prirodno rok-tanje«, kao što je bilo ono umjetnikovo.

Tko kuša, da se malo dublje zamisli u smisao ove priče, znat će, što imamo da razumijemo pod »optikom pozornice«. Ne-ka to bude lekcijom onima, kojima su usta uvijek puna velikih osjećaja!

Do neke granice može ovo da vrijedi gotovo kao zakon: ima stanoviti stepen, kod kojeg počinje prirodnost na pozornici da djeluje neprirodno. Za vrijeme naturalizma vrlo se često na to zaboravljalo, a posljedica je bila, da su se najljepši efekti izgubili.

H. Bahr (Prev. St. O.)

Kada se lijepe dame sastanu

u društvu ili pozorištu, sporedno u koje doba, uvijek im kosa mora da bude osobito lijepa. Dali je svjetla ili tamna, duga ili kratka, uvijek ona privlači zadivljene poglede, ako je zaista lijepa. Jedino sredstvo za svaku njegu kose je Elida Shampoo. Svaka kosa postaje svilenkasto meka, sjajna i lijepa.

Elida Shampoo za svakog u plavim omotima sa zlatnim slovima, Shampoo od kamilica u zlatnim omotima s plavim slovima.

ELIDA SHAMPOO